

VIGLII

Z V I C H E M I
P H R Y S I I I V R E -
C O N S V L T I C O M M E N -
T A R I A I N D E C E M T L
T V L O S I N S T I T V -
T I O N V M I V -
R I S C I V I -
L I S .

A C C E S S E R V N T
& h i s O L I V E R J I T E X T O R I S
C o m m e n t a r i i i n t i t . D E G R A -
D I B V S C O G N A T I O N V M
e a r u n d e m I n s t i t u -
t i o n u m .

L V G D V N I ,
A p u d H æ r e d e s I a c o b i I u n t æ .

1559.

Ex libris Universitatis Salve-

Es del Colegio de los
Angeles de
Salamanca.

EX LIBRO SECVNDO
INSTITVTIONVM.

Titulus	X	De testamentis ordinandis.
	XI	De militari testamento.
	XII	Quibus non est permissum facere te stamentum.
	XIII	De exheredatione liberorum.
	XIII II	De heredibus instituendis.
	XV	De vulgari substitutione.
	XVI	De pupillari substitutione.
	XVII	Quib. modis testamēta infirmētur.
	XVIII	De inofficioso testamento.
XIX	De heredū qualitate & differētia.	

CLARISSIMO VI-
RO, ET PUBLICI PRIVATIQUE
IURIS CONSULTISSIMO DO-
mino Gerardo Mulert, Cæsareæ Maiest.

apud Mechliniam con-
siliario,

VIGLIUS ZVICHEMVS
PHYSIVS S. D.

FTSI iuris Civilis studium cum dif-
fusa rei ipsius natura, tum librorū mul-
titudine, opinionūmq; varietate, cum-
primis arduum ac difficile habeatur:
permulti tamen omnibus penè seculis
extiterunt, quos in eo addiscendo ope-
ram ponere neutiquam piguerit: dispa-
ri quidem uti conatur, ita etiam profectus: verum eleganter
tectèque Flaccus in Arte scripsit, Consultus iuris & actor
causarum mediocris, abest virtute disertis Messalæ, nec scit
quantum Caselius Aulus: sed tamen in pretio est. Quod
equidem clarissime, idèmq; iuris nostri peritissime Ge-
rarde, non aliundè accidere arbitror, quàm quòd ut hæc
disciplina humanis actionibus præcipue est accommoda:
ita ipsi vicissim homines peculiarem quendam erga eam
affectum à natura sibi insitum habeant. Cæteræ enim
scientiæ vel diuina censentur origine, ut Theologia: vel
communis naturæ clementia hominibus monstratæ sunt,
quemadmodum Medicina, quam nec ipsa etiam bruta,
quo se ac vitam tueantur, ignorare omninò credun-
tur. Iuris verò constitutio, ac observatio, humanæ men-
tis rationisque adeo propria est, ut hac vna differen-
tia ab cæteris animalibus maximè separemur. Quicun-
que enim vsquam sunt populi, qui moribus vel legibus
non reguntur, ij in belluarum numero hand immeri-
tò habendi sunt. Optimas autem leges maiores illi no-
stri, melioribus nati seculis nobis reliquerunt, quò ea-
rum vinculis obstricti, & imperia ab illis accepta, & res pri-
uatim relictas tueri melius possemus. Inter ipsos porrò
homines ij semper excelluerunt, qui legum professi scien-
tia, ea-

INDEX BREVIS RE- RVM, ET VERBORVM ME- MORABILIVM, QVAE HISCE COM- mentarijs explicantur.

De Litera A.

Bauunculus, ab ma- tertera. Textor. num. 6. pag. 122	2. pag. 287
Abauus abauia, qui dicatur, & vnde di- dicuntur. Textor. num. 8. pag. 92	Actio ex stipulatu, super re certa, quomodo intelligenda. Vigli. num. 7. pag. 279
Abauum & abauiam quarta cel- lula habet. Textor. numer. 17. pag. 52	Actiones causam aliquam debere habere. Vigli. nu. 7. pag. 278
Abnepos & abneptis sunt in quar- ta cellula. Textor. num. 9. p. 97	Actum qui semel directo valuit, non posse iteru obliquari, vel qui in vno directo valuit, in a- lio non obliquari. Vigli. num. 6. pag. 256
Abnepos & abneptis, qui dicantur. Text. nu. 10. pa. 98	Actio in aliam transfusa, non om- nino extinguitur. Text. nume. 11. pag. 33
Abpatrius, ab amita qui sunt. Tex- tor. nu. 13. pa. 119	Accidentia grammaticalia, quan- do in cellulis considerari pos- sunt. Text. nume. 6. pa. 85
Abdicatio quomodo differat ab exheredat. Vigli. nu. 7. pag. 135	Ad Masurium & ad Plautiu quid significet. Vigli. nu. 9. pag. 176
Accrescendi ius duplex inuicem contrarium. Vigli. numero 6. pag. 140	Adam si viveret, non posset vxor- em habere. Text. numero. 25. pag. 257
Accrescendi ius an contra, an se- cundum voluntatem defuncti sit. Vigli. nu. 8. pag. 190	Aditio hereditatis. Vigli. num. 7. pag. 306
Accrescendi ius an prohiberi pos- sit. Vigli. nu. 8. pag. 191	Adoptandi modus mirabilis. Tex. nu. 13. pa. 198
Accrescendi ius a substitutione di- stingui. Vigli. nu. 7. pag. 213	Adoptare qui possint. Text. num. 25. pa. 201
Actio ad supplementu. Vigli. nu.	Adoptari qui possint. Text. nu. 26. pa. 201

VIGLII ZVICHE-

MI PHRYSII IVRE- CONSULTI CLARISSI-

mi, Commentaria in decem titu-
los Institutionum Do-
mini Iusti-
niani.

PRAEATIO IN RVBRICAM De Testamentis ordinandis.

SVMMAE RERVM TRACTA- tarum in Commentarijs.

- 1 *Iustinianum scholasticas praelectiones ordinasse.*
- 2 *Institutionum vsus & significatio.*
- 3 *Error nostrarum scholarum.*
- 4 *Mos academiae Patanae.*
- 5 *Utilitas praesentis tractatus.*
- 6 *Materiam testati & intestati bonam iuris civilis partem esse.*
- 7 *Duplex successio.*
- 8 *Duplici iure hereditatem deferri.*
- 9 *Duplex bonorum possessio.*
- 10 *Continuatio tituli.*
- 11 *Parci quaestiones frivola.*
- 12 *Quosdam generales esse titulos ad integrum Tomum.*

DIVVS Iustinianus cum ius civil-
le immenso, ut inquit Liurus, alia-
rum super alias aceruatarum legum
cumulo involutum, in copendum
& ordinem quendam redegisset, tri-
bus libris Pandectarum, Codicis, &
Institutionum, uniuersam Iurispru-
dentiā complexus (nam Nouellae ip-
so vsu rerum exigente paulatim postea accesserunt) illud
etiam

COMME-
NTARIUS ELEGANS,

iuxta ac doctus in celeberrimo

Titulum Institutionum Imper-

rialium,

De gradibus Cognationum.

tionum.

tionum.

SVMMAE.

- 1 Dicitur, De, demonstratiue seu declaratiue capitur.
- 2 De significato dictionis, De, & quare in Rubrica Imperator non fecit mentionem de affinitate.
- 3 Cognatio in generali eius significatione describitur.
- 4 Triplex est cognatio, carnalis, spiritalis, & legalis.
- 5 Cognatio spiritalis ceteris est dignior.
- 6 Spiritualia carnalibus & corporalibus sunt fortiora & digniora.
- 7 A diffinitione inchoandum.
- 8 Cognatio carnalis.
- 9 Declarantur particule in descriptione carnalis cognationis posita.
- 10 Diffinitio constare debet genere & differentia.
- 11 Agnati, qui dicantur, declaratur. multaq; exempla subiunguntur.
- 12 Agnatio etiam civili coniunctione constituitur.
- 13 In symbolis tantibus facilis est transitus.
- 14 Ars imitatur Naturam.
- 15 Agnati subdividuntur.
- 16 Cognatio carnalis dupliciter considerari potest.
- 17 Omnis agnatus est cognatus.
- 18 Cognatio in specie non comprehendit agnationem.

- 19 Cognati in specie, qui dicantur: cum multis exemplis.
 20 Vulgè questiti, nullam patrem habere dicuntur.
 21 An emancipatus & filius eius, sint agnati, & quando?
 22 Cognati in specie subdividi possunt.
 23 Cognatio carnalis secundo subdividi potest in licitam & illicitam.
 24 Cognatio licita vno modo, illicita pluribus fieri potest.
 25 Tertia cognationis carnalis divisio, in ascendentes, descendentes, & transversales.
 26 Auctoris intentio & excusatio. Et bonum est in singulis dubitare.
 27 A leuioribus ad grauiora docentes procedere debent.

IN VINO inuocato præsidio, ad publicam cupidæ legum iuuentutis, omniumque lectorum (ni fallor) vtilitatem, scholastico quodam & agresti stylo huius Iustiani tituli de Gradibus cognationum, facillimam exordior enodationem. Cuius obmissa continuatione, quam in voce retuli, hisque prætermisissis, quæ circa

- 1 rubricas quærì solent, de quibus latè in prima rubrica totius huius voluminis, in primis non obmittam primam Rubricæ nostræ dictionem † scilicet, De, demonstratiuè seu declaratiuè capi posse: sicut in l. idem Pōponius scribit: si de meis. ff. de recep. arbit. & l. cum de lanionis. in Pan. & §. cum de villico. ff. de fun. instruct. instru. lega. Imperator ergo (vt intelligimus) interrogatus de quo post prædictas materias esset tractaturus, mentem suam declarans, respondet de Gradibus cognationum. De cuius quidem natura, & significatu † ampliore, si scire velis, vide Bartol. in l. j. §. ex incendio. ff. de incen. ruina & naufrag. & in l. si finita. §. j. ff. de damno infec. & in l. prætor. §. j. ff. de bonis auto. iudic. possiden. l. j. in princip. ff. de depositi. l. j. §. si plures. in j. quæst. ff. de exerci. acti. l. j. §. emancipatus. ff. de coniungen. cum eman. liber. l. eo tempore. §. fina. ff. de pecu. & Bald. in l. j. in fin. ff. de tutori. & curato. datis ab his. l. sed & reprobari. ff. de excusatio. tuto. l. j. §. ius autem naturale. colum. ij. l. ex hoc iure. colum. v. ff. de iusti. & iure. & in l. de pecoribus. vbi Salice. C. ad legem Aquiliã. Ioan. Andr. in regula, nullus ex consil. de regulis iur. in vj. in mercuria. Panor. in cap. inter dilectos. penult. nota. & ibi in additionibus ad eundem extrà, de fide instrumen. Ioan. de Ana. in cap. decz.

relictæ fratris Bertæ, & poterit contrahere cum Bertæ sorore
 primi mariti huius mulieris: quia est Titio illa Bertæ in secū-
 do genere affinitatis. Et si Titius relictus Mariæ, contrahe-
 ret cum alia, scilicet Seia, tunc oriretur inter illam Seiam &
 Bertam sororem cum sua prole tertium genus affinitatis.
 Ideo per hanc cellulam demonstratur primum & secundum
 genus affinitatis. Idem dicas de alia cellula auriculari posita
 a latere sinistro, in qua ponitur, relictæ relictæ sororis. Pone
 enim, quod Sempronia soror Titij contrahat cum Caio. Iam
 hic Titius cum sua posteritate est Caio in primo genere affi-
 nitatis, moritur Sempronia soror Titij, iam Caius est relictus
 Semproniæ sororis Titij. Deinde Caius nubit Bertæ. Tunc
 oritur genus affinitatis inter Bertam, & dictum Titium fra-
 trem cum suis descendantibus. Mortuo postea Caio poterit
 Titius prædictus frater sororis hanc Bertam ducere in uxore,
 cum hic Titius sit huic Bertæ in secundo genere affinitatis,
 quod hodie prohibitionem non habet. Bene ergo dicitur, re-
 lictæ, scilicet Bertæ, relictæ sororis, scilicet Caij relictæ à Sem-
 pronia sorore Titij poterit contrahere cum dicto Titio. Si ta-
 men dicta Bertæ contraheret cum alio, scilicet Petro, oriretur
 tunc tertium genus affinitatis inter illum & fratrem cum sua
 posteritate. Finaliter adhuc habemus in arbore alias lineas re-
 flexas, quarum vna oritur à cellula, frater, à qua protenduntur
 quædam virgulæ: in quarum medio scribitur primum genus
 affinitatis, & dirigitur ad cellulam vir sororis. Et ab illa cel-
 lula, vir sororis, oritur alia linea, à qua quidem cellula proten-
 duntur similiter virgulæ ad modum arcus, cum eisdem verbis,
 & reuoluitur ad illam cellulam, frater, ad denotandum, quod
 inter se sunt affines. Item est alia linea reflexa, quæ oritur in
 cellula, soror, à qua similes virgulæ protenduntur cum illis
 verbis: Primum genus affinitatis, & diriguntur ad illam cellu-
 lam, in qua scribitur, vxor fratris. Et ab eadem cellula, vxor
 fratris, protenduntur similiter virgulæ per modum arcus, cum
 eisdem verbis: Primum genus affinitatis, & diriguntur ad cel-
 lulam illam, in qua scribitur, soror, vt etiam denotetur, quod
 isti inter se sunt affines. Quæ omnia oculari fide ex sequenti
 (quam subscribo) figura clarius apparebunt.

Et postquam varios fructus habuistis oliua,

Plantetur viridi dulcis oliua solo.

Adq; Dei laudem lecturis ponite finem.

Nunc claris riuos: prata bibere satio.

FINIS.

Arbor affinitatis.

